

016

สิทธิการได้รับการเยียวยาจากรัฐ ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย

ใครคือ...ผู้เสียหายในคดีอาญา

- 1 เป็นผู้ได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต ร่างกายหรือจิตใจ
- 2 ต้องเป็นการกระทำความผิดอาญา ของผู้อื่นโดยที่ตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการกระทำความผิดนั้น
- 3 ต้องเป็นความผิดตามรายการที่ระบุไว้ กายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย

- 3.1 ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้แก่งกย่นตราชต่อประชาชน ตัวอย่างเช่น การวางเพลิง, การทำใหัเกิดระเบิด
- 3.2 ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตัวอย่างเช่น ถูกฉวนลาม, ถูกข่มขืน
- 3.3 ความผิดฐานก่อกองเด็ก คนเจ็บป่วยหรือคนชรา
- 3.4 ความผิดฐานลักทรัพย์และชิงทรัพย์ จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ/เสียชีวิต
- 3.5 ความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ/เสียชีวิต
- 3.6 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ/เสียชีวิต
- 3.7 ความผิดเกี่ยวกับร่างกายและชีวิต
- 3.8 ความผิดฐานทำใหัแท้งลูก
- 3.9 ความผิดฐานบุกรุก จนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ/เสียชีวิต

สถานที่ยื่นคำขอ

มีสิทธิขอรับเงินช่วยเหลือเยียวยาได้ (ฟรี)
เช่น สถานีตำรวจทั่วประเทศ,
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ,
สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ
และสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
**** ผู้เสียหายต้องยื่นคำขอภายใน 1 ปี
นับแต่วันที่เกิดเหตุ**

สิทธิที่อาจได้รับ

1. กรณีไม่เสียชีวิต

- ค่ารักษาพยาบาลไม่เกิน 40,000 บาท
- ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพไม่เกิน 20,000 บาท
- ค่าขาดประโยชน์ที่นำมาหาได้ตามค่าจ้าง
ขั้นต่ำ แต่ไม่เกิน 1 ปี
- ค่าตอบแทนความเสียหายอื่น
ไม่เกิน 50,000 บาท

2. กรณีเสียชีวิต

- ค่าตอบแทนความตาย
30,000 - 100,000 บาท
- ค่าจัดการศพ 20,000 บาท
- ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดูไม่เกิน 40,000 บาท
- ค่าเสียหายอื่นไม่เกิน 50,000 บาท

หลักฐานสำคัญที่ผู้เสียหาย ต้องนำมายื่น

- 1 สำเนาบันทึกแจ้งความ
- 2 สำเนารายงานการสอบสวน
- 3 บันทึกการแจ้งสิทธิ

สิทธิการได้รับการเยียวยาจากรัฐตามพระราชบัญญัติ ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

ใครคือ...จำเลยในคดีอาญา

1

เป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ

2

ถูกคุมขังในระหว่างพิจารณาคดี

3

ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุด ในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

สิทธิที่อาจได้รับ

1. กรณีไม่เสียชีวิต

- ค่าทดแทนการถูกคุมขัง จ่าย **500 บาท**
- (คำนวณจากวันที่ถูกคุมขังตามอัตราที่กฎหมายกำหนด)
- ค่ารักษาพยาบาลไม่เกิน **40,000 บาท**
- ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพไม่เกิน **50,000 บาท**
- ค่าจ้างประโยชน์ที่นำมาหาได้ (ตามค่าจ้างขั้นต่ำในจังหวัดที่ทำงาน)
- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ค่าทนายความ (ไม่เกินอัตราที่กำหนด)
- ค่าใช้จ่ายกรณีอื่น ไม่เกิน **30,000 บาท**

2. กรณีเสียชีวิต

- ค่าทดแทน **100,000 บาท**
- ค่าจัดการศพ **20,000 บาท**
- ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดูไม่เกิน **40,000 บาท**
- ค่าเสียหายอื่นไม่เกิน **40,000 บาท**

สถานที่ยื่นคำขอ

มีสิทธิขอรับเงินช่วยเหลือเยียวยาได้ เช่น เรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ, กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ, สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

**** จำเลยต้องยื่นคำขอภายใน 1 ปี นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง**

หลักฐานสำคัญที่ผู้เสียหายต้องนำมายื่น

1

หนังสือรับรองคดีถึงที่สุด

2

สำเนาหมายจับ หมายจำคุก และหมายปล่อย

3

สำเนาคำพิพากษาของทุกชั้นศาล

การปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

"ไม่มีเงินประกันตัว กองทุนยุติธรรมเข้าถึงประชาชนอย่างเท่าเทียม"

ใครมีสิทธิประกันตัว

=

ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกคุมขัง
หรือจะถูกคุมขังในคดีอาญา
หรือกรณีอื่นๆ

ขั้นตอนการขอความช่วยเหลือ จากกองทุนยุติธรรม

ชั้นพนักงานสอบสวน

ชั้นพนักงานอัยการ

ชั้นศาล

เกณฑ์การพิจารณาให้ความช่วยเหลือ

- 1 ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่มีพฤติการณ์หลบหนี
- 2 ไม่ยุ่งกับพยานหลักฐานหรือไม่ก่อเหตุอันตราย
- 3 ลักษณะการกระทำผิดไม่ร้ายแรงหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย
- 4 สาเหตุหรือพฤติกรรมน่าเชื่อว่าไม่ได้กระทำความผิด
- 5 ประวัติการกระทำผิด นิสัย ความประพฤติและฐานะ
- 6 ความคิดเห็นของผู้เสียหายหรือเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง

การช่วยเหลือของผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

ผู้มีสิทธิขอรับความช่วยเหลือ

- 1 เป็นผู้เสียหายจากการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย
- 2 จำเลยที่ถูกจับตามคำพิพากษาเกินเวลาที่กำหนด
- 3 จำเลยที่ถูกจับในระหว่างสอบสวนและมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามกฎหมาย ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา
- 4 กรณีอื่นๆตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ค่าเสียหายที่ได้รับการ ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

- 💰 ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล
ไม่เกิน 40,000 บาท
- 💰 ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายและจิตใจ
ไม่เกิน 50,000 บาท
- 💰 ค่าขาดประโยชน์ระหว่างทำงานไม่ได้
เป็นเวลาไม่เกิน 1 ปี
- 💰 เงินช่วยเหลือกรณีเสียชีวิต
ไม่เกิน 100,000 บาท
- 💰 ค่าจ้างนายความในชั้นสอบสวน
ไม่เกิน 5000 บาท
- 💰 เงินช่วยเหลือความเสียหายอื่นๆ นอกจากข้อ 1
**** ยื่นคำขอภายใน 2 ปี นับตั้งแต่วันที่
รู้ถึงการละเมิดสิทธิฯ ****

ผู้มีสิทธิขอรับความช่วยเหลือ

- ✓ ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน
- ✓ ฐานะทางการเงิน
- ✓ โอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือบรรเทา
เสียหายตามกฎหมายอื่นๆ

สิทธิของผู้ต้องสงสัยในคดีอาญาชั้นสอบสวน

บุคคลผู้ต้องสงสัย ซึ่งบุคคลเหล่านี้ยังไม่ใช่ "ผู้ต้องหา" ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเนื่องจากยังมิได้ถูกจับกุมโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงยังไม่มี ฐานะ "ผู้ต้องหา" และไม่มีสิทธิของผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น สิทธิในการพบทนายความสิทธิที่จะไม่ให้การใดๆ ในชั้นที่ถูกควบคุม ทั้งนี้บุคคลผู้ต้องสงสัยดังกล่าวยังเป็นเพียงผู้ต้องสงสัยเท่านั้น ไม่มีสิทธิที่จะได้รับรู้ในข้อหาและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิด ไม่มีสิทธิได้รับการแจ้งเตือน (Miranda Warning) ไม่มีสิทธิที่จะไม่ให้การ (Right to Silence) ไม่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย อีกทั้งไม่มี สิทธิเทียบเท่าสิทธิของผู้ต้องหาเด็กหรือเยาวชนและผู้ต้องหาหญิง

016

ที่มา: วิจัยเรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลผู้ต้องสงสัยของคดีความผิดตามกฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

สิทธิของผู้ต้องสงสัยในคดีอาญาชั้นสอบสวน

ผู้ต้องหา หมายถึง บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังไม่ได้ถูกฟ้องต่อศาล(ป.วิ.อ.มาตรา 2(2)) จากความหมายของผู้ต้องหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าผู้ต้องหานั้นเป็นเพียงผู้ต้องสงสัยว่าได้กระทำความผิดเท่านั้น แต่การที่เขาก่อทำความผิดจริงหรือไม่ นั้น ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่างๆโดยศาล ซึ่งผู้ต้องหานั้นถือเป็นบุคคลคนหนึ่ง ที่รัฐธรรมนูญได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานต่างๆไว้ ประเทศไทยได้รับรองสิทธิของผู้ต้องหาไว้ดังนี้

- 1 สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าไม่มีความผิดและก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดจะแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิด(รัฐธรรมนูญ ม.39)
- 2 สิทธิที่จะได้รับการสอบสวนและพิจารณาด้วยความถูกต้องรวดเร็วต่อเนื่องและเป็นธรรม (รัฐธรรมนูญ ม.40 (3)(4)(7) ป.วิอาญา ม.130, 134 บรรคสาม)
- 3 สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้ (รัฐธรรมนูญ ม.40(7), และ ป.วิอาญา ม.134(1))
- 4 สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำเป็นประจักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้ตนเองถูกฟ้องคดี(รัฐธรรมนูญ ม.40(4))
- 5 สิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวในกรณีที่ถูกคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (ป.วิอาญา ม.90)
- 6 สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาอย่างรวดเร็วและจะเรียกหลักประกันจนเกินสมควรมิได้ ควรไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุกฎหมายและต้องแจ้งเหตุให้ทราบโดยเร็ว (รัฐธรรมนูญ ม.40(7) และ ป.วิอาญา ม.106 ถึง 114)
- 7 สิทธิที่จะอุทธรณ์คัดค้านการไม่ให้ประกันตัว (ป.วิอาญา ม.119 ทวิ)
- 8 สิทธิที่จะมีล่ามหรือล่ามภาษามือ กรณีที่ผู้ต้องหาไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยหรือไม่ สามารถพูดหรือได้ยินหรือสื่อความหมายได้ (ป.วิอาญา ม.13 บรรคสองและบรรคสาม)
- 9 สิทธิที่จะได้รับหลักประกันในเรื่องความสามารถในการต่อสู้คดี ในกรณีที่เชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้วิกลจริตและไม่สามารถต่อสู้คดีได้ (ป.วิอาญา ม.14)
- 10 ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุมหรือยังมีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้วางใจทราบถึงการถูกจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมในโอกาสแรก (ป.วิ.อ.ม.7/1 บรรคแรก)
- 11 มีสิทธิพบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว (ป.วิ.อ.ม.7/2(1))
- 12 มีสิทธิให้ทนายความ หรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจ เข้าฟังการสอบปากคำตนได้ในชั้นสอบสวน (ป.วิ.อ.ม.7/2(2))
- 13 มีสิทธิได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อกับญาติได้ตามสมควร (ป.วิ.อ.ม.7/2(3))
- 14 มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย (ป.วิ.อ.ม.7/2(4))
- 15 สิทธิที่จะได้รับโอกาสแก้ข้อหาและที่จะแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่ตนได้ในชั้นสอบสวน (ป.วิ.อ.ม. 134 บรรคสี่)
- 16 สิทธิที่จะให้การหรือไม่ได้ในชั้นสอบสวน ถ้าผู้ต้องหาให้การ ถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ (ป.วิ.อ.ม. 134/4(1))

การช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี

ไม่มีเงินจ้างทนาย ไม่มีเงินขึ้นศาล กองทุนยุติธรรมเข้าถึงประชาชนอย่างเท่าเทียม

1 การช่วยเหลือในการดำเนินคดี

- 💰 ค่าจ้างทนาย
- 💰 ค่าที่ปรึกษากฎหมาย
- 💰 ค่าธรรมเนียมศาล
- 💰 ค่าใช้จ่ายอื่นๆ

2 ใครมีสิทธิขอความช่วยเหลือ

โจทก์ : ต้องการยื่นคำร้อง
ฟ้องร้องหรือบังคับคดี

จำเลย : ต้องการต่อสู้คดีหรือ
ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

3 เกณฑ์การพิจารณา

- ✓ ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน
- ✓ ฐานะทางการเงิน
- ✓ โอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือบรรเทาความเสียหายตามกฎหมายอื่นๆ

4 ฐานะผู้ขอความช่วยเหลือ

- ✓ รายได้หรือความสามารถทางเศรษฐกิจ
- ✓ ภาระค่าใช้จ่ายตามปกติอันสมควร
- ✓ ภาระหนี้สินความสามารถเข้าถึง
- ✓ ความยุติธรรม

สิทธิของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมและสิทธิผู้ต้องหา

ส่วนที่ 9 สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาในการที่จะได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายจากรัฐ

หลักการและเหตุผล

การก่ออาชญากรรมเป็นการกระทำความผิดร้ายแรงที่มีผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน และการอยู่ร่วมกันโดยปกติสุขของประชาชนในสังคมซึ่งกฎหมายถือว่าเป็นความผิดอาญาผู้กระทำความผิดต้องถูกฟ้องคดีต่อศาลและต้องถูกลงโทษในขณะเดียวกันผู้ที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดอาญานั้นโดยที่ตนเองไม่มีส่วนร่วม ในการกระทำความผิดก็ควรที่จะได้รับการเยียวยาความเสียหายจากผู้กระทำความผิดอาญา นั้นด้วย แต่อย่างไรก็ตามในบางกรณีผู้กระทำความผิดมีฐานะยากจนไม่มีทรัพย์สินเพียงพอ ที่จะนำมาชดเชยเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ หรือในบางกรณีรัฐเองก็ไม่สามารถจับกุมตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ ทำให้ผู้เสียหาย ไม่ได้รับความเป็นธรรม อีกทั้งจากแนวความคิดที่ว่ารัฐมีหน้าที่ในการคุ้มครองความปลอดภัย ให้กับประชาชน เมื่อรัฐไม่สามารถควบคุมไม่ให้เกิดอาชญากรรมได้ รัฐจึงต้องรับผิดชอบเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการรับรองสิทธิของผู้เสียหายที่จะได้รับความช่วยเหลือเยียวยาจากรัฐไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา

ผู้เสียหายในคดีอาญา หมายถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการก่ออาชญากรรม หรือการกระทำความผิดอาญาฐานใดงานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายได้ผู้เสียหายตามกฎหมาย จำแนกออกได้เป็น ๓ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ ผู้เสียหายโดยตรง คือ ผู้ที่ได้รับความเสียหายหรือผลกระทบโดยตรงจากการ กระทำความผิดอาญานั้น

ประเภทที่ ๒ ผู้เสียหายโดยปริยาย หรือผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายที่กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจฟ้องร้องดำเนินคดีแทนผู้เสียหายโดยตรงได้เนื่องจากผู้เสียหายโดยตรงไม่สามารถดำเนินคดีได้ด้วยตัวเองเช่น บิดา มารดา หรือผู้ปกครองซึ่งมีอำนาจจัดการ แทนผู้เยาว์ ผู้อนุบาลซึ่งมีอำนาจจัดการแทนบุคคลวิกลจริตที่ศาลมีคำสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถผู้แทนของนิติบุคคล เป็นต้น

ประเภทที่ ๓ ผู้เสียหายในกรณีพิเศษ คือ บุคคลที่กฎหมายกำหนดให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย เช่น บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาทที่ ได้เสียชีวิตไปก่อนที่ผู้เสียหายจะได้ร้องทุกข์

ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญาให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้เสียหายสามารถฟ้องร้องดำเนินคดีในฐานะผู้เสียหายได้ผู้ต้องหา หมายความว่า บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดหรือมีหลักฐานชัดเจนว่าได้กระทำความผิดแต่ยังไม่ได้ถูกฟ้องคดีจำเลย หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกฟ้องไปยังศาลแล้วโดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด ดังนั้นแยกง่าย ๆ ก็คือ ผู้ต้องหา คือบุคคลที่ยังไม่ถูกฟ้องคดีต่อศาล ส่วน จำเลย คือบุคคลที่ถูกฟ้องคดีต่อศาลแล้ว

๑.สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาในการที่จะได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายจากรัฐ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้ให้ความหมายของคำว่า "ผู้เสียหาย หมายความว่า "บุคคลที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดงานหนึ่งรวมทั้ง บุคคลผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายด้วย

และตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยใน คดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กำหนดความหมายของคำว่า "ผู้เสียหาย หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับความเสียหาย ถึงแก่ชีวิต หรือร่างกาย หรือจิตใจเนื่องจากการกระทำความผิด อาญาของผู้อื่น โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น จากคำนิยามของ กฎหมายทั้ง ๒ ฉบับ ดังกล่าวจะเห็นว่า ผู้เสียหาย" นั้น คือบุคคลที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น ดังนั้นจึงมีเหตุ อันสมควรที่ผู้เสียหายจะได้รับ ความคุ้มครองจากรัฐไม่ว่าในขั้นตอนใด ๆ ของกระบวนการ ยุติธรรมไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนของการสืบสวนสอบสวนโดยเจ้าพนักงานของรัฐ หรือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือขั้นตอนการฟ้องคดีโดยพนักงานอัยการ การพิจารณาพิพากษาคดี โดย ศาล รวมทั้งขั้นตอนของการลงโทษโดยกรมราชทัณฑ์

สำหรับฐานความผิดที่กระทำต่อผู้เสียหายอันจะทำให้ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทน ได้ต้องเป็น ความผิดตามรายการที่ระบุไว้ท้ายพระราชบัญญัติ ดังนี้

๑. ความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ความผิด ลักษณะ ๔
๒. ความผิดเกี่ยวกับเพศ (มาตรา ๒๗๖ – ๒๘๗) ลักษณะ 90
๓. ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย หมวด ๑
๔. ความผิดต่อชีวิต (มาตรา ๒๘๘ – ๒๙๔) หมวด ๒
๕. ความผิดต่อร่างกาย มาตรา ๒๙๕ -มาตรา ๓๐๐) หมวด ๓
5. ความผิดฐานทำให้แท้งลูก (มาตรา ๓๐๐ – มาตรา ๓๐๔) และหมวด ๔
๗. ความผิดฐาน อดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บหรือคนชรา (มาตรา ๓๐๖ – มาตรา ๓๐๘) เท่านั้น ผู้เสียหายในความผิดฐานอื่น ๆ นอกจาก ที่กล่าวมาแล้วจะไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนอย่างใด

ค่าตอบแทนที่ผู้เสียหายจะขอรับได้นั้น มี ๔ ประเภท ได้แก่

๑. ค่าใช้จ่ายที่ เป็นในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ
๒. ค่าตอบแทนในกรณีผู้เสียหายถึงแก่ความตาย
๓. ค่าขาดประโยชน์ที่นำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ
๔. ค่าตอบแทนความเสียหายอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร ทั้งนี้ค่าตอบแทนที่ผู้เสียหายจะได้รับมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับพฤติการณ์และ ความร้ายแรงของการกระทำความผิดและสภาพความเสียหายที่ผู้เสียหายคือได้รับ รวมทั้ง โอกาสที่ผู้เสียหายจะได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่นด้วย

ส่วนจำนวนค่าตอบแทนที่ผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิจะได้รับจากรัฐ มีดังนี้

- ๑.ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาลให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท (รวมถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าห้องและค่าอาหาร วันละไม่เกิน 500 บาท)
- ๒.ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท (รวมถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าห้องและค่าอาหาร วันละไม่เกิน ๖๐๐ บาท)
- ๓.ค่าขาดประโยชน์ที่นำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติให้ จ่ายในอัตราวันละไม่เกิน ๒๐๐ บาท แต่ไม่เกิน 3 ปีนับแต่วันที่ไปสามารถประกอบการทำงานได้ เห็น อามปกติ
- ๔.ค่าตอบแทนความเสียหายอย่างอื่นนอกจากที่กล่าวแล้วจ่ายตามที่คณะกรรมการสมควรแต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

ในกรณีที่ผู้เสียหายถึงแก่ความตายจะได้รับค่าตอบแทน ดังนี้

๑. ค่าตอบแทน ๓๐,000 บาท แต่ไม่เกิน 900,000 บาท
 ๒. ค่าจัดการศพ 00,000 บาท
 ๓. ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดูไม่เกิน ๓๐,000 บาท
 ๔. ค่าเสียหายอื่นนอกจาก ๑-๓ ให้จ่ายตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร แต่ไม่เกิน
- ค่าตอบแทนตามที่กล่าวมา หากปรากฏในภายหลังว่าเหตุตามที่อ้างมาขอรับนั้นไม่เป็น ความ ๐,๐๐๐ บาท ผิดอาญาหรือได้ การกระถ่าน กล่าวอ้าง ผู้เสียหายจะต้องคืนค่าตอบแทน รับไปแก่ กระทรวงยุติธรรม

๒. สิทธิขอ จ ำเลยในคดีอาญาในการที่จะได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ ำยอากรรัฐ

จ ำเลย คือบุคคลที่ถูกฟ้องคดีต่อศาลว่าได้เป็นผู้กระทำ ความผิด ซึ่งจ ำเลยที่จะมีสิทธิได้รับ ค่าทดแทนและค่าใช้จ ำยจากรัฐจะต้องเป็นผู้ที่ถูกด ำเนินการฟ้องคดีต่อศาลว่าได้เป็นผู้กระทำ ความผิดอาญาโดยพนักงานอัยการ และถูกคุมขังอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล และศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจ ำเลยมิได้เป็นผู้กระทำ ความผิด หรือการกระทำของจ ำเลย ไม่เป็นความผิด ว่าเลยจึงมีสิทธิที่จะได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ ำยจากรัฐ และการที่จ ำเลยได้ รับค่าทดแทนหรือค่าใช้จ ำยจากรัฐไปแล้วก็ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่จ ำเลยจะพึงได้ ตามกฎหมายอื่นอีก ซึ่งสิทธินี้มิได้เฉพาะในกรณีที่จ ำเลยถูกด ำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ เท่านั้นสำหรับค่าทดแทนและค่าใช้จ ำยที่จ ำเลยจะขอรับได้นั้นมี ๕ ประเภท ดังนี้

๑.. ค่าทดแทนการถูกคุมขัง โดยคำนวณจากจำนวนวันที่ถูกคุมขัง ในอัตราวันละ ๒๐๐ บาท

๒. ค่าใช้จ ำยที่จ ำเป็นในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ หากว่าความเจ็บป่วยของจ ำเลยเป็นผลโดยตรงจากการถูกด ำเนินคดี

๓. ค่าทดแทนในกรณีที่จ ำเลยถึงแก่ความตาย และความตายนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกด ำเนินคดี

๔. ค่าขาดประโยชน์ที่จ ำมาหาได้ในระหว่างถูกค่าเนินคดี

๕. ค่าใช้จ ำยที่จ ำเป็นในการด ำเนินคดี

๖.ค่าทดแทนกรณีขอให้ศาลคืนสิทธิที่เสียไปอันเป็นผลโดยตรงจากคำพิพากษาแต่ไ สามารถคืนสิทธิ นั้นได้

ทั้งนี้ กฎหมายได้กำหนดอัตราการจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ ำยแก่จ ำเลย ดังนี้

๑. ค่าใช้จ ำยที่จ ำเป็นในการรักษาพยาบาล ให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

๒. ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ ให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๕๐,000 บาท

๓. ค่าขาดประโยชน์ที่จ ำมาหาได้ในระหว่างถูกค่าเนินคดี ให้จ่ายในอัตราวันละ ๒๐๐ บาท นับแต่วันที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ

๔.ค่าใช้จ ำยที่จ ำเป็นในการด ำเนินคดี ได้แก่ ค่าทนายความ และค่าใช้จ ำยที่จ ำเป็น อย่างอื่นในการด ำเนินคดี ซึ่งค่าใช้จ ำยที่จ ำเป็นอย่างอื่นในการด ำเนินคดีให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท ส่วนค่าทนายความนั้นให้จ่ายเท่าที่จ่ายจริง

แต่ขึ้นอยู่กับอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ และต้องอยู่ภายในกรอบอัตราที่กำหนดไว้ใน ตารางท้ายกฎกระทรวง ดังนี้คือ

(๑) คดีที่มีโทษประหารชีวิต ให้จ่ายในอัตราขั้นต่ำเรื่องละ ๘,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกินเรื่องละ 900,000 บาท

(๒)คดีที่มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่เจ็ดปีขึ้นไปแต่ไม่ถึงโทษประหารชีวิตรวมทั้งคดีอาญาที่ มีความผิดหลายกรรมหลายกระทง จน กระทงมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๑๐ปี เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้วโทษจำคุกเกินกว่า ๑๐ ปี จ ำยอัตราขั้นต่ำเรื่องละ 3,000 บาท แต่ไม่เกินเรื่องละ ๕,000 บาท

บาท (๒) คดีอย่างอื่นนอกจากใน (๑) และ (๒) ให้จ่ายในอัตราขั้นต่ำเรื่องละ 5,000 แต่ไม่เกินเรื่องละ ๕๐,๐๐๐ บาท

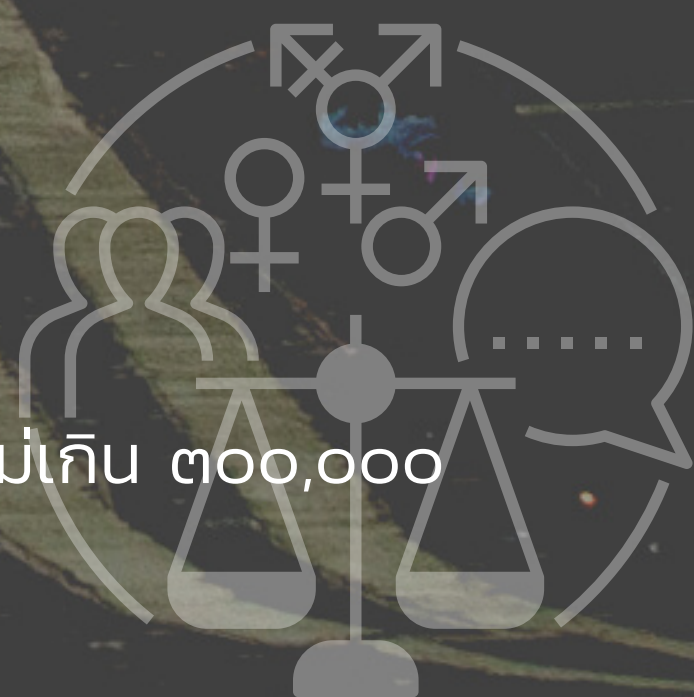
ในกรณีที่จ ำเลยถึงแก่ความตายให้จ่ายค่าทดแทนแก่จ ำเลย ดังนี้

๑. ค่าทดแทนจ ำยเป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

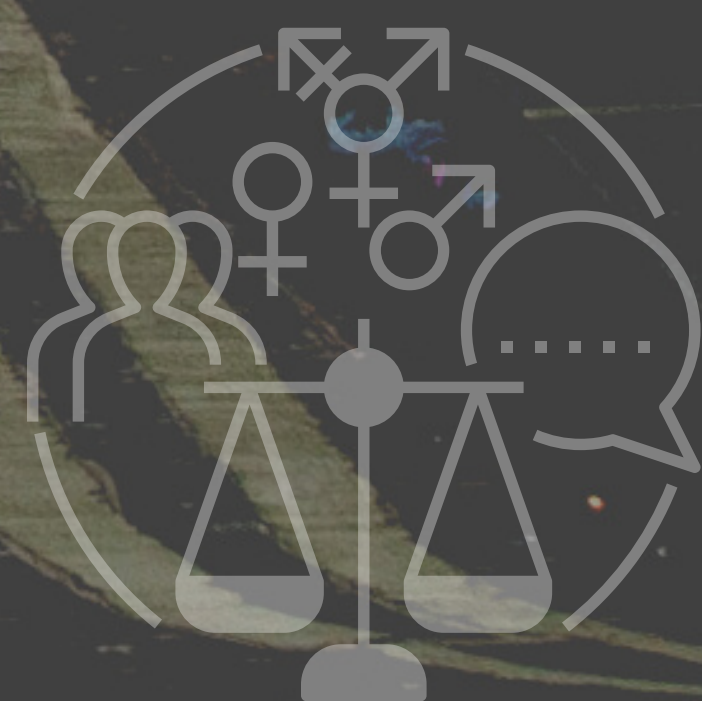
๒. ค่าจัดการศพถ่าย ๒๐,๐๐๐ บาท

๓.ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดูให้จ่ายไม่เกิน ๓0,000 บาท

๔.ค่าเสียหาย บนอกจาก ๑,๒ และ ๓ ให้จ่ายตามที่คณะกรรมการเห็นสมควรแต่ไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท

๓. ขั้นตอนและวิธีการในการขอรับค่าตอบแทนค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย
บุคคลผู้มีสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทนค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย ในคดีอาญาได้แก่ผู้เสียหายและจำเลย
ในคดีอาญา แต่ถ้าเป็นกรณีที่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับค่า
ตอบแทนค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายแล้วแต่กรณีทายาทของผู้เสียหายหรือจำเลยนั้นมีสิทธิในการ
เรียกร้องและรับค่าตอบแทนค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายดังกล่าวแทนผู้เสียหายหรือจำเลยได้ทั้งนี้ให้
เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดนอกจากนี้หาก ผู้เสียหายจำเลยหรือทายาทซึ่งได้รับ
ความเสียหายดังกล่าวเป็นบุคคลผู้ไร้ความสามารถหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถยื่นคำขอด้วยตนเอง
ได้ ในกรณีนี้ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานสามีหรือภริยาของบุคคล
นั้น หรือผู้ดูแลรักษาบุคคลดังกล่าว อาจยื่น คำขอรับค่าตอบแทนค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่าย แล้ว
แต่กรณีแทนได้ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยยื่นคำขอ ณ สำนักงานช่วยเหลือ
ทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญากระทรวงยุติธรรม โดยจะต้องไปยื่นคำร้องขอ
ภายใน 9 ปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิดหรือถ้าเป็นจำเลยก็นับแต่วันที่ศาลได้
มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของเลยไม่เป็นความผิด
แล้วแต่กรณีหนึ่ง ในการยื่นคำร้องขอรับค่าตอบแทนค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายดังกล่าวผู้เสียหาย
จำเลยหรือทายาทซึ่ง ได้รับความเสียหายจะยื่นต่อศาลจังหวัดที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตก็ได้และ
ถือว่าการยื่นคำขอดังกล่าวเป็นการยื่นต่อสำนักงานแล้วกล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่าการคุ้มครอง
สิทธิของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา เป็นขั้นตอนหนึ่งที่ศาลได้ให้ความสำคัญ เพราะถือว่า
บุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่ได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของบุคคลอื่นทั้งทางร่างกายและ
จิตใจ ดังนั้นรัฐจึงมีบทบาทที่สำคัญในการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครอง เพื่อเป็นการบรรเทา
และ เยียวยาความเดือดร้อนของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาการขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหาย
ในคดีอาญาผู้เสียหายหรือทายาทของผู้เสียหายต้องยื่นคำขอพร้อมหลักฐานเพื่อขอรับ คำ
ตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาภายใน 9 ปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการกระทำความผิด มิฉะนั้น
จะเสียสิทธิไม่สามารถขอรับค่าตอบแทนได้ โดยสามารถยื่นคำขอได้ที่กรมคุ้มครองสิทธิ และ
เสรีภาพ สำนักงานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

‘วนที่ ๒ สิทธิการขอรับการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี การปล่อยตัวชั่วคราว ผู้ต้องหาหรือจำเลย และการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนจากกองทุนยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 กำหนดให้กองทุนยุติธรรมมีฐานะ เป็นนิติบุคคล โดยกำหนดให้ วัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการช่วยเหลือ ประชาชนในการดำเนินคดี การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือ จำเลย การช่วยเหลือผู้ถูกละเมิด สิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิด สิทธิมนุษยชน และการให้ความรู้ทาง กฎหมายแก่ประชาชนตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวเป็นการช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อนยากไร้ไม่ได้รับความเป็นธรรมและเพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างทั่วถึง เสมอภาคและเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคมทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความ ยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก และรวดเร็ว และเสมอภาค ได้มีการเห็นชอบให้มีการกระจายอำนาจ ในการพิจารณาคำขอรับความช่วยเหลือเงินกองทุนยุติธรรมทั้ง ๓๖ จังหวัด เพื่อให้การจัดการ กองทุนยุติธรรมมีประสิทธิภาพประสิทธิผล โดยให้อำนาจยุติธรรมจังหวัดและคณะกรรมการ ให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีอำนาจพิจารณาคำขอรับ ความช่วยเหลือได้ภายในวงเงินไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับการพิจารณาคำขอรับความช่วย เหลือเงินกองทุนยุติธรรมตามวัตถุประสงค์ของกองทุนยุติธรรม ในกรณีการขอปล่อยตัว ชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย นั้น เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ตาม พระราช บัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๙ ประกอบกับระเบียบคณะกรรมการกองทุน ยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการปล่อยตัว ชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาไว้ใน หมวด ๔ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ แม้ว่า ความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ จะได้มีนโยบายที่ รัฐบาลกำชับและมีข้อสั่งการให้กับกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยไป ให้พนักงานฝ่ายปกครองใช้ตำแหน่งประกันตัวผู้ต้องหาคดีทรัพยากรธรรมชาติ ก็ตาม แต่ในการพิจารณาของกองทุนยุติธรรมจำเป็นต้องพิจารณาให้ถ่องแท้ถึงเจตนาขอ ผู้ ขอรับความช่วยเหลือ โดยปรากฏพฤติการณ์และข้อเท็จจริงแห่งคดีว่าได้กระทำให้ การใดด้วย เหตุผลประการใด เช่น เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย หรือประกอบสัมมาอาชีพหรือกระทำการในเชิงธุรกิจ เป็นนายทุน อันเป็นข้อมูลที่ต้องนำมาประกอบการพิจารณา ให้ความช่วยเหลือเพื่อประโยชน์แห่ง ความยุติธรรมประกอบกับการดำเนินการตาม วัตถุประสงค์ของกองทุนยุติธรรมก็ได้มีนโยบาย ของรัฐบาลเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อนยากไร้ ไม่ได้รับความเป็นธรรมให้สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้นผู้อำนางในการพิจารณาขอรับความช่วยเหลือ หากได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการ ของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ก็สามารถ พิจารณาอนุมัติ อนุมัติ หรือยุติ การให้ความช่วยเหลือได้การจัดตั้งกองทุนยุติธรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดีการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำ เลย การช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษย ชนและการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน ดังนั้นภารกิจสำคัญในการให้ความช่วยเหลือ ประชาชนจึงประกอบไปด้วย

- ๑) การให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี
- ๒) การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย
- ๓) การช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิด สิทธิมนุษยชน
- ๔) การสนับสนุนโครงการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

๑.การให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี

สำหรับกรณีการให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดีในชั้นบังคับคดีนั้น ประชาชนสามารถขอรับบริการ (ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือ) ทางช่องทางดังนี้

๒)ติดต่อขอรับบริการด้วยตัวเอง หรือทางไปรษณีย์ ณ สำนักงานกองทุนยุติธรรม หรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัด ๗๖ จังหวัด

๓) ยื่นคำขอออนไลน์ผ่านเว็บไซต์กองทุนยุติธรรม โดยกองทุนยุติธรรมจะให้ความช่วยเหลือเป็นค่าใช้จ่าย ได้แก่

๑) ค่าจ้างทนายความในการบังคับคดี คดีละ 6,000 – 10,000 บาท

๒) ค่าธรรมเนียมในการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๓

หากกรณีผู้ขอรับความช่วยเหลือไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาของอนุกรรมการหรือประธาน

ให้ยื่นหนังสือขอให้ทบทวนผลการพิจารณาต่อคณะอนุกรรมการหรือประธานแล้วแต่กรณี พร้อม

ทั้งแสดงเหตุผลและข้อเท็จจริงภายใน กำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา

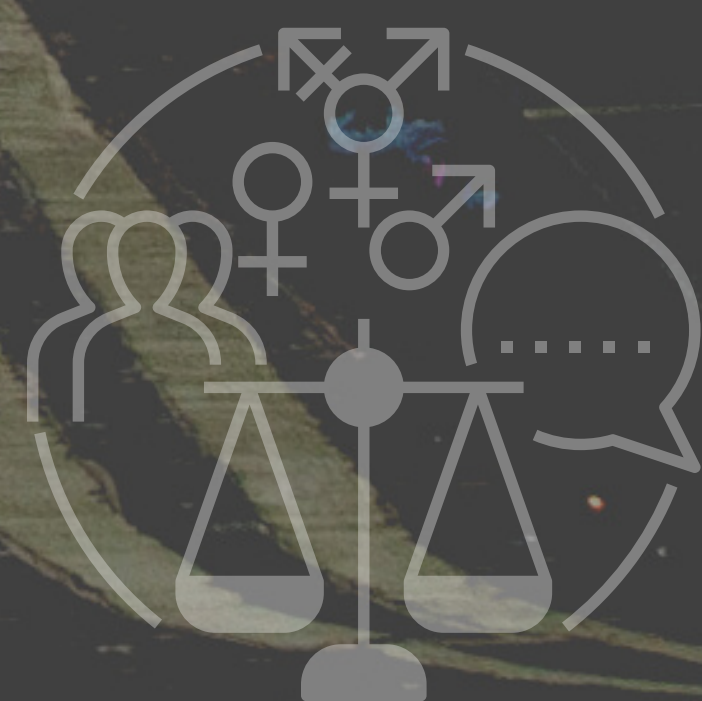
ดังนั้น หากคณะอนุกรรมการให้ ความช่วยเหลือประจำจังหวัด มีมติไม่อนุมัติคำขอรับความช่วยเหลือ

เงินกองทุน ยุติธรรม ผู้ขอรับความช่วยเหลือไม่สามารถยื่นอุทธรณ์ได้ แต่สามารถยื่น

หนังสือขอให้ ทบทวนผลการพิจารณาต่อคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดได้

ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการช่วย

เหลือประชาชนในการดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๕๙ บั ๑๙

๑)การให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี สำหรับกรณีการให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดีในชั้นบังคับคดีนั้น ประชาชนสามารถขอรับบริการ (ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือ) ทางช่องทางดังนี้

๒)ติดต่อขอรับบริการด้วยตัวเอง หรือทางไปรษณีย์ ณ สำนักงานกองทุนยุติธรรม หรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัด ๗๖ จังหวัด

๓) ยื่นคำขอออนไลน์ผ่านเว็บไซต์กองทุนยุติธรรม

โดยกองทุนยุติธรรมจะให้ความช่วยเหลือเป็นค่าใช้จ่าย ได้แก่

๑) ค่าจ้างทนายความในการบังคับคดี คดีละ ๖,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท

๒) ค่าธรรมเนียมในการบังคับคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา

๑๕๓ หากกรณีผู้ขอรับความช่วยเหลือ ไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณา

ของ อนุกรรมการหรือประธาน ให้ยื่นหนังสือขอให้ทบทวนผลการพิจารณาแต่

คณะ อนุกรรมการหรือประธาน แล้วแต่กรณีพร้อมทั้งแสดงผลและข้อเท็จจริงภายใน

กำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา ดังนั้นหากคณะอนุกรรมการให้ความ

ช่วยเหลือประจำจังหวัดมีมติไม่อนุมัติคำขอรับความช่วยเหลือเงินกองทุนยุติธรรมผู้ขอรับ

ความช่วยเหลือไม่สามารถยื่นอุทธรณ์ได้ แต่สามารถยื่นหนังสือขอให้ทบทวนผลการ

พิจารณาต่อคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดได้ ตามระเบียบคณะ

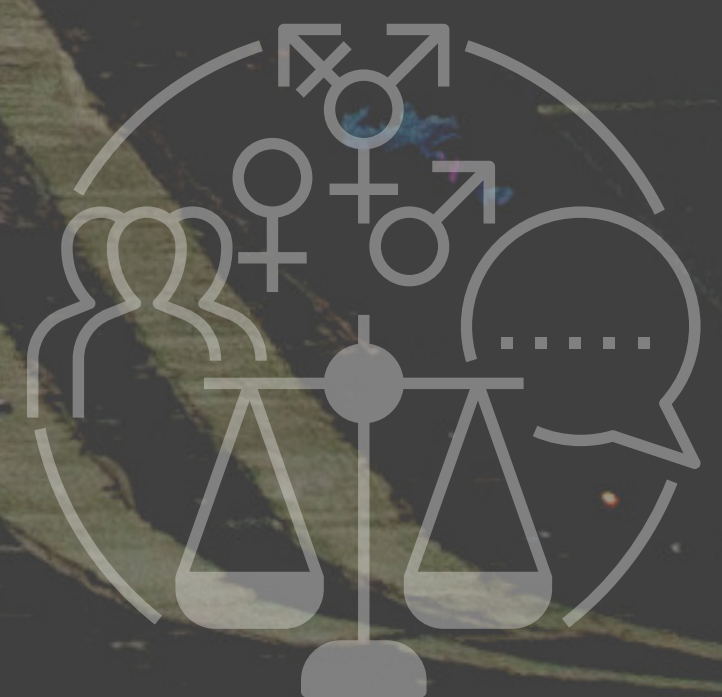
กรรมการกองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการช่วยเหลือ

ประชาชนในการดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๑๙

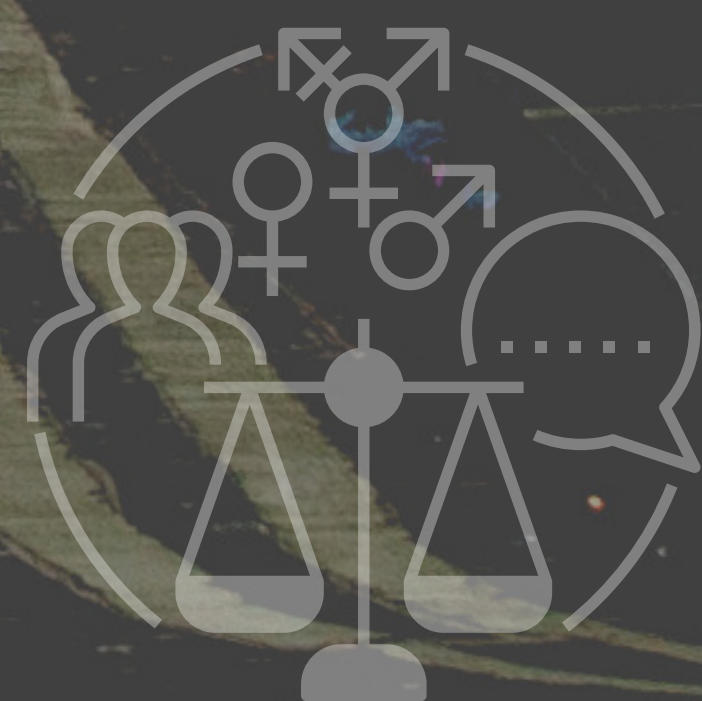
๒.การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

การยื่นคำขอฯ จะต้องยื่นคำขอเป็นรายชั้นตั้งแต่ชั้นสอบสวนชั้นพิจารณาของศาลชั้นต้นศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา และจะต้องยื่นคำขอฯ เข้ามาใหม่เมื่อเข้าสู่ชั้นพิจารณาใหม่เนื่องจากพฤติการณ์คดีหรือข้อเท็จจริงในแต่ละชั้นพิจารณาอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามผลของการพิจารณาในแต่ละชั้นซึ่งการยื่นคำขอฯ ผู้ขอสามารถยื่นคำขอฯ ได้ที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ หรือยื่นผ่านหน่วยงานราชการอื่น หรือโดยวิธีการส่งไปรษณีย์ หรือทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ เมื่อผู้ขอฯ ได้รับการอนุมัติเงินช่วยเหลือตลอดจนทำสัญญาการได้รับเงินฯ และ สัญญาค้ำประกันฯเรียบร้อยแล้ว กองทุนยุติธรรมจะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ไปวางหลักประกันต่อศาลให้ ผู้ขอฯ ไม่สามารถนำเงินไปยื่นต่อศาลเองได้ ในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือในการปล่อยตัวชั่วคราว ผู้ต้องหาในชั้นการสอบสวน หรือชั้นศาลต่าง ๆ ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอลปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พ.ศ. ๒๕๕๙ บั ๒๗ สัญญาการได้รับความช่วยเหลือ ซึ่งยื่นในชั้นพนักงานสอบสวน หรือ ชั้นพนักงานอัยการ หรือชั้นศาล ให้มีผลเฉพาะในชั้นนั้นๆ หากผู้ขอได้รับความช่วยเหลือ ไม่ปฏิบัติตามสัญญาให้ถือว่าสัญญานั้นเป็นอันสิ้นสุด" ตามบทบัญญัติดังกล่าวแสดง ให้เห็นว่าพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๔ มีเจตนารมณ์ให้ความช่วยเหลือ แก่ผู้ขอได้รับความช่วยเหลือเป็นรายชั้นการพิจารณาเนื่องจากแต่ละชั้นการพิจารณา อาจจะมีข้อเท็จจริง และพฤติการณ์คดีที่แตกต่างกันออกไป และในการพิจารณา หลักประกันแต่ละชั้นการพิจารณาวางเงินหลักประกันจะมีการกำหนดตามที่ศาล เห็นสมควรกรณีที่มิได้รับอนุมัติตามคำขอ ผู้ขอฯ สามารถยื่นคำขอตบทวนผล การพิจารณาได้โดยการมีหนังสือต่อผู้ที่ทำการพิจารณา พร้อมทั้งแสดงเหตุผลและ ข้อเท็จจริง ภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา

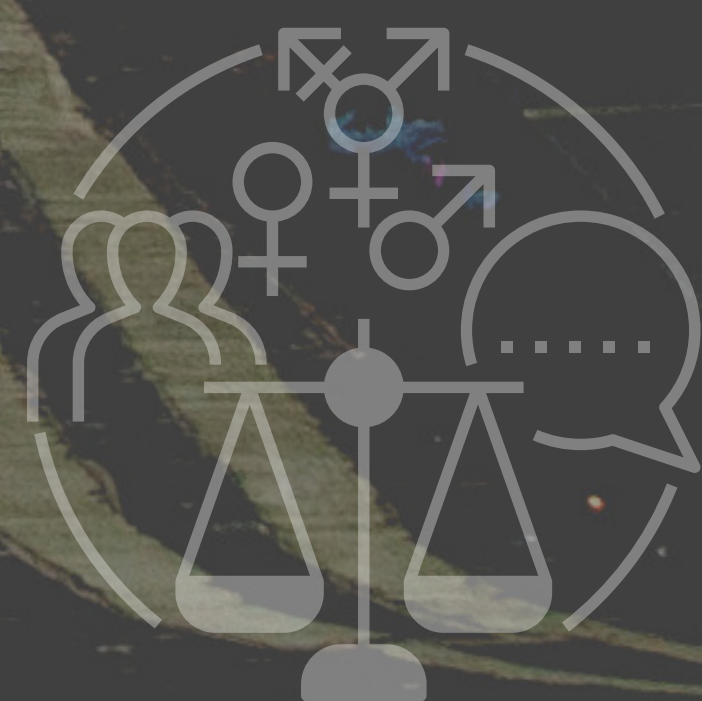
๓.การช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการ ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนการช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือผู้ได้รับ ผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น ผู้ขอรับการช่วยเหลือ ต้องเข้าหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. เป็นผู้เสียหายจากการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย
๒. ถูกขู่ตามคำพิพากษาเกินเวลาที่กำหนด
๓. ถูกขังระหว่างการสอบสวนและมีสิทธิได้รับคำตอบแทนตามกฎหมาย
๔. เกิดความเสียหายต่อร่างกาย ชีวิต จิตใจ เสรีภาพหรือกรณีอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควรค่าเสียหายที่จะได้รับการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน
๑. ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล ไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท
๒. ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจ ไม่เกิน 60,000บาท
๓. ค่าชดเชยระหว่างทำงานไม่ได้ เป็นเวลาเกิน ๑ ปี เงินช่วยเหลือกรณีเสียชีวิต ไม่เกิน 900000 บาท
๕. ค่าจ้างทนายความ ไม่เกิน๕,๐๐๐ บาท
- ๖.เงินช่วยเหลือความเสียหายอื่น นอกจากข้อ ๑ - ๕ ให้ยื่นคำขอภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดสิทธิ

ส่วนที่ ๓ สิทธิของผู้ต้องสงสัย ผู้ต้องหา ในคดีอาญาชั้นสอบสวน

สิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่บัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๙ วรรค ๒ ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดและก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ผู้ต้องหา หรือผู้ต้องสงสัยในคดีอาญาในชั้นสอบสวน เป็นสถานะของบุคคลในขั้นตอนของกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญาซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นสถานะที่ไม่มีผู้ใด พังปรารถนาจะเป็นอย่างแม่แก่ การที่กฎหมายกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อคุ้มครองประชาชน ที่ตกอยู่ในสถานะดังกล่าวให้ได้รับ การปฏิบัติที่เป็นธรรมซึ่งเป็นหลักทั่วไป ในเรื่องสิทธิมนุษยชนที่รัฐจัดหาให้กฎหมายที่ให้ การคุ้มครองสิทธิในส่วนนี้มีมาตั้งแต่เริ่มใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อปี พุทธศักราช ๒๔๗๒ ต่อมา ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งเป็น กฎหมายซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศเองก็ได้ให้การคุ้มครองสิทธิในส่วนนี้เช่นเดียวกัน

สิทธิของผู้ต้องหา ผู้ต้องสงสัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗/๑ ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุมหรือยังมีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงาน แจ้งให้ญาติ หรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้วางใจทราบถึงการถูกจับกุมและสถานที่ที่ถูก ควบคุมในโอกาสแรกและให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาที่มีสิทธิดัง ต่อไปนี้ด้วย

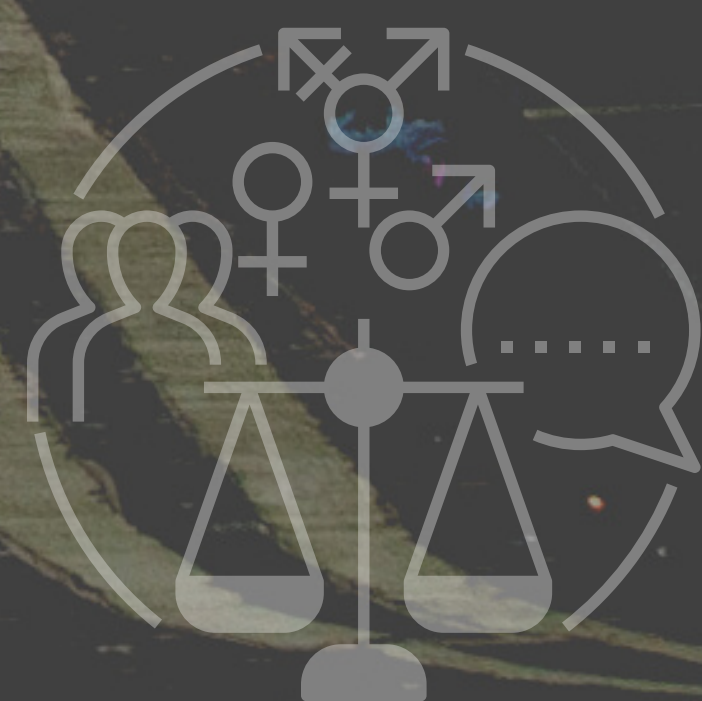
- (๑) พบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว
- (๒) ให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ในชั้นสอบสวน
- (๓) ได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อกับญาติได้ตามสมควร
- (๔) ได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือ ตำรวจซึ่งรับมอบตัวผู้ถูกจับ หรือผู้ต้องหาที่มีหน้าที่ แจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหานั้นทราบใน โอกาสแรกถึงสิทธิตามวรรคหนึ่ง มาตรา ๑๓๔/๑ ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือใน คดีที่ผู้ต้องหาไม่อายุไม่เกิน ๘ ปี ในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา ก่อนเริ่มถามคำให้การให้ พนักงานสอบสวนถาม ผู้ต้องหามีทนายความหรือไม่ถ้าไม่มีให้รัฐจัดหาทนายความให้ในคดี ที่มีอัตราโทษจำคุกก่อนเริ่มถามคำให้การให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหามีทนายความ หรือไม่ถ้าไม่มีและผู้ต้องหาต้องการทนายความให้รัฐจัดหาทนายความให้

มาตรา ๑๓๔/๑ ผู้ต้องหามีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำ ตนได้

มาตรา ๑๓๔/๔ ในการถามคำให้การผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบ ก่อนว่า

- (๑) ผู้ต้องหามีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้ถ้าผู้ต้องหาให้การ ด้วยคำที่ผู้ต้องหา ให้การนั้นอาจ ใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้
- (๒) ผู้ต้องหามีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้เมื่อผู้ ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใดก็ได้จึงดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลยก็ให้บันทึกไว้ ด้วยคำใดๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนมีการแจ้งสิทธิ ตามวรรคหนึ่ง หรือ ก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔/๑ มาตรา ๑๓๘/๒ และ มาตรา ๑๓๔/๕ จะรับฟังเป็น พยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้ มาตรา ๑๓๕ ในการถามคำให้การผู้ ต้องหาห้ามมิให้พนักงานสอบสวน หรือจัดให้ ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา บู่เบี่ยง หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใดๆ เพื่อจูงใจให้เขาให้การ อย่างใดๆ ในเรื่องที่ต้องการนั้นสิทธิของผู้ต้องหาเป็นสิทธิตามกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อ ค้ำครองประชาชนที่ตกอยู่ในสถานะดังกล่าวให้ได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรมซึ่งเป็นหลักทั่วไป ในเรื่องสิทธิมนุษยชนที่รัฐจัดหาให้กฎหมายที่ให้การคุ้มครองสิทธิในส่วนนี้มีมาตั้งแต่เริ่มใช้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๗๗

ต่อมาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นกฎหมาย สูงสุด ของประเทศเองก็ได้ให้การคุ้มครองสิทธิในส่วนนี้เช่นเดียวกัน หลักในวิธีการดำเนินคดีอาญา ได้ให้คำนิยามของคำว่า ผู้ต้องหา ไว้ดังนี้

ผู้ต้องหา หมายความว่า บุคคลผู้ถูกหาว่าได้กระทำความผิดแต่ยังมิได้ถูกฟ้องต่อศาล
สรุปได้ว่า เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจแจ้งต่อบุคคลใดว่าเป็นผู้กระทำความผิดในคดีอาญา
บุคคลนั้นก็จะอยู่ในฐานะผู้ต้องหาทันที เมื่อนั้นสิทธิตามกฎหมายของบุคคลนั้น ในการที่จะ
ได้รับการปฏิบัติในฐานะผู้ต้องหาจึงเกิดขึ้น เพื่อเป็นการควบคุมให้เจ้าพนักงานตำรวจ
ปฏิบัติหน้าที่ไปตามกฎหมายทั้งในส่วนของผู้ต้องหาที่ตำรวจในชั้นอับคุมชั้นการสอบสวนผู้
ต้องหา ผู้ต้องสงสัยก็จะได้รับการคุ้มครองพอสรุปได้ ดังนี้

๑. สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าไม่มีความผิดจนกว่าจะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด
แสดงว่าได้กระทำความผิด ท่านจึงมีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติเสมือนผู้บริสุทธิ์
๒. สิทธิที่จะได้รับการสอบสวนหรือพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็วต่อเนื่องและเป็นธรรม
๓. สิทธิที่จะให้ทนายความหรือบุคคลที่ท่านไว้วางใจเข้ารับฟังการสอบสวนสิทธิที่จะได้รับ
การช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้กรณีที่ท่านไม่สามารถจัดหาทนายความ
เองได้ท่านสามารถร้องขอทนายความโดยรัฐจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในส่วนของท่านทนายความ
ให้
๔. สิทธิที่จะตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของท่านในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำ
ให้การ
๕. สิทธิที่จะได้รับการเตือนก่อนให้ถ้อยคำในชั้นสอบสวนว่า "ถ้อยคำที่ท่านกล่าว อาจจะเป็น
พยานหลักฐานยืนยันท่านในการพิจารณาได้" หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำ
ซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอันอาจทำให้ตนเองถูกฟ้องคดีนั้นเอง
- ๖.. สิทธิที่จะให้การแก้คดีโดยอิสระกล่าวคือ พนักงานสอบสวนต้องไม่ล่อลวง ขู่เบียด หรือ
ให้สัญญากับท่านเพื่อจูงใจให้ท่านให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหาท่าน
๗. สิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวในกรณีที่ถูกละเมิดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
๘. สิทธิที่ท่านจะได้รับการพิจารณาคำขอประกันผู้ต้องหาในคดีอาญาอย่างรวดเร็วและจะ
เรียกหลักประกันจนเกินควรมิได้การไม่ให้ประกันต้องอาศัยเหตุตามกฎหมายและต้องแจ้ง
ให้ทราบโดยเร็วตลอดจนกรณีที่ท่านถูกคัดค้านการประกันตัวท่านก็ยังมีสิทธิที่จะอุทธรณ์
คัดค้านการไม่ให้ประกันตัว
๙. ในระหว่างที่ท่านถูกควบคุมตัวหรือยังนอกจากท่านมีสิทธิที่จะได้รับการเยี่ยมตามสมควร
แล้วหากท่านเกิดเจ็บป่วยท่านก็มีสิทธิที่จะได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเช่นเดียวกัน
๑๐. กรณีที่ผู้ต้องหาไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยหรือไม่สามารถพูดหรือได้ยินหรือสื่อ
ความหมายได้ท่านมีสิทธิที่จะมีล่ามในการแปลภาษาหรือล่ามภาษามือในการ สื่อสารที่

